

A semmi gyümölcse - Fert?z-e a görög válság?

2010 május 19. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Egyre több nyugat-európai ország tarthat attól, hogy a görög „betegség” megfert?zi. Egyes elemz?k még borúlátóbbak az athéni válságot illet?en: nagyobb baj érik itt, az Európai Unió végzetes leértékel?dése.

Azzal, hogy a Standard and Poor's hitelminősítő intézet a múlt héten Görögországot a „bóvli” kategóriába sorolta, gyakorlatilag kimondta róla, hogy fizetésképtelen. Vasárnapra megkerült a mentőöv: az eurózóna tagállamai és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) három évre 110 milliárd eurós hitelcsomagot biztosítanak Athén számára, hogy ne kelljen államcsődöt jelentenie.

Hurrá, minden jó, ha a vége jó! A vége? Épp a kezdetén járunk a most kibontakozó adósságválságnak. És mit várunk mi, akiket még be sem engedtek az elitklubba?

Ha terjed a járvány, a nemzetközi sajtó megítélése szerint Magyarország eséllyel pályázhat az első fertőzött szerepére, de vannak a térségben olyan államok is – Románia, Szlovákia –, amelyek gyorsan követhetik a példánkat. A Financial Times brit gazdasági napilap a közelmúltban épp a megelőző intézkedések meghozataláról írt elemzést. Vagy új, hiteles és mindenkit megkövetelt „válságkezelés” rendszert alakít ki az eurózóna, vagy a jelenlegi tizenhat tagállammal együtt búcsút mondhat a közös európai valutának – a britek szerint e kettő közül választhatunk.

A szavak szintjén már a görög mentőcsomag tárgyalásain megfogalmazódott, hogy tovább nem tartható fenn a bementésre alapuló ellenkezés. Szigorú központosított szervezetet kell létrehozni az ismétlődő válságokat megelőzendő. Ha valami mégis elkerülte volna az ellenrők figyelmét, akkor erre az esetre meg kellene alapítani az európai valutaalapot, amely kisegítené a bajba jutott országokat.

A terv nagyszerű, csak az a kérdés, ki adja majd az alaptőkét. A válság által megtépázott gazdaságú országoknak ez úgy hiányzott, mint púp a hátukra. Talán a lelkesedés jócskán csökkenni fog akkor, amikor százmilliárdos befizetésekkel kellene dönteni az alapba. Még ha nem ilyen válságos időszak lenne, akkor is éveket venne igénybe annak eldöntése, ki mennyivel járuljon hozzá ezen új pénzügyi felállításához.

A pénzügyi világ egyes megfigyelői szerint ez is baj, de a probléma gyökere máshol van. Európát a világ lefokozta. Ez az első kézzelfogható jele annak, hogy a földrész milyen szerepet tölt be a világkereskedelemben. A közös valuta támadható, méghozzá eredményesen. Európa Ázsia mögött már rég nem képvisel olyan gazdasági erőt, mint tíz-húsz éve.

Európa hosszú idő óta képtelen megtalálni a mindenki által elfogadott vezetői réteget, amely egységes gazdaságpolitikát alkalmazna. Mindenki magának csinálja. Az eurózóna belépett egy olyan lefelé tartó spirálba, ahol egyre több pénz kellene a reménytelen megállásra, és ahonnan visszavezető út nincs – mondogatják azok a megfigyelők, akik már eddig is kritikával illették a közös valutát. Mások a lavinaeffektustól vagy dominóelvtől tartanak, amikor az egyik „bóvliország” magával rántja a másikat a mélybe.

„A nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság csak még inkább láthatóvá tette a 11. esztendejébe lépett valuta gyengéit. Az egyértelmű gazdasági kormányzás hiánya vezetett ehhez a piacleértékeléshez. Az integrált pénzügyi rendszerben ennek hatásai felerősödnek” – jelentette ki a Le Monde napilapnak nyilatkozva az európai ügyekben jártas Jean-Francois Jamet francia közgazdász.

Emlékezzünk, mivel kezdődött októberben a görög tragédia: egy fájdalmas beismeréssel és eltökéltnek tűnő fogadkozásokkal, amit a frissen megválasztott athéni kormányfő volt kénytelen megtenni: nem hat százalék a hiány, hanem ennek a duplája. (Azóta két százalékponttal még nagyobb.) Háromszázmilliárd eurós tartozás, amelyből az idén hetvenmilliárdot kell törleszteni, az első részlet ideje épp a napokban jár le. Évek óta csak a vak nem látta, milyen adatszongorkódást produkált Athén, mégis rábólintott majdnem mindenre Brüsszel.

A görög válság kipattanásakor az eurózóna tagállamainak vezetői még nagy hangon kikérték maguknak, hogy a valutaalap szerepet vállaljon a görög gondok kezelésében. Most kissé visszavettek az emelt hangból. Az akkori eltökéltség ellenére mégis bevonták a kölcsönbe az IMF-et, mintegy a költségek harminc százalékáig. Az eltelt idő alatt a görög adósság mutatóinak fokozatos emelkedésével – úgy tűnik – háttérbe szorult az eurózóna függetlenségének féltése az IMF-beavatkozástól.

A lassú és körülményes döntéshozatal egyik példája a görög mentőcsomag tető alá hozása. Mi tartott ennyi ideig? „Mint demokratikus berendezkedésű államoknak a jó döntéshez idő kell” – magyarázta bizonyítványát Jean-Claude Juncker luxemburgi kormányfő, aki az eurózóna pénzügyminisztereinek tanácsát vezeti. Juncker azért elejtett egy diplomatikus megjegyzést, hogy még az ő legendás türelmét is kikezdték az elmúlt fél év huzavonái. Pedig aztán az európai építés nagy öregje.

Persze már tavaly év végén is mindenki látta, hogy az akkor elégségesnek tartott harmincmilliárd euró semmire sem elég. Különösen Németország húzta az ügyet, ugyanis a tartományi választások előtt neki nem jön jól ilyen nagy összegű kölcsön vállalása. Amúgy is a német ember nem támogatja az ilyen feleltelenül gazdálkodó „délvidékiek” megsegítését. Merkel kancellár asszony talán időhúzással akarta megleckéztetni a görögöket. Ám ne higgyük, hogy adományról, egyszeri kölcsönszerződésről van szó. Szolidaritásról, segítségnyújtásról egyetlen szó sem esik a dokumentumokban, amelyeket most sorban fogadnak el az eurózóna tagállamainak törvényhozásai. Nem is oly rossz üzlet ez, hiszen a kölcsönadó és a kölcsönt közvetítő bankok mind jól járnak: jóval a szokásos kamatlimit felett kapja meg Görögország az összeget.

Ráadásul szigorú feltételekhez kötik a kölcsönnyújtás folyósítását: már most megfenyegették Athént, ha bármiben eltér a kölcsönnyújtáskor vele közölt szabályoktól, akkor azonnal leállíthatják az összeg folyósítását. Ilyenformán az üllő, a szinte örök életre szóló megszorításokkal természetesen elégedetlen lakosság és a kalapács, a könyörtelen

kölcsönvégrehajtók közé szorulhat a görög kormány.

Megszorítás nem lehet a növekedés alapja – mivel van egy politikai erő, amely ezt a meggy?-ését vállalja is. Ez az ellentét az egész európai gazdaságpolitika rákfenéje: megfontolt reformokkal lehet ésszerűen csökkenteni egy állam kiadásait, hiszen valószínűleg nincs egyetlen államirányítás sem a világon, ahol ne találunk elfecsérelt pénzeszegeket, de ha nem fektetünk be, akkor hiába várjuk a semmi gyümölcsét.

És vajon tovaterjed-e a görög adósságválság? A hivatalos megszólalók mindegyike kórusban kiáltja: nem.

Portugália, Spanyolország, Írország mind-mind más határozott jellemzőkkel bír – állítják a különböző illetékesek.

Ám van egy közös pont, mégpedig a növekedés elmaradása. Egyéni szinten is úgy van ez, hogy ha valaki kölcsönből finanszírozza az életét, és közben nem jön valami korszakalkotó ötlete, el?-utóbb eljut odáig, hogy a tákolmány egyszer maga alá temeti.

Bízva a már-már misztikus állandó növekedésben, hát persze, hogy úgy érezték az államok: ha az idén nem jött össze, majd jövőre pótoljuk. És így ment évről évre, a hiány pedig szakadatlanul nőtt. Franciaország például utoljára a nyolcvanas években zárta többletbevétellel a költségvetést. Az évek folyamán már az idén meghaladta az ország adóssága az 1500 milliárd eurót, és szakadatlanul növekszik. De hol van már az az idő, amikor a szakadatlan fejlődésre alapozhattunk Európában? Egyes francia filozófusok szerint két-három éven belül, az adóssághegyek leküzdése érdekében tett megszorításokat követően elállhat egy új polgárháborús helyzet. Ne legyen igazuk!

Vegyük Spanyolországot! Két évvel ezelőt az éves nemzeti össztermékhez viszonyítva az adósság mértéke „csupán” 53 százalék volt. Ezt bármelyik európai ország örömmel elfogadta volna. Madridban a munkanélküliségi adatokra nem annyira büszkék: a húsz százalékot meghaladja ez a szám. De ha a tavalyi hiányt nézzük, az bizony majd 12 százalék, és az idén se lesz kevesebb. Az adósság nő, és nincs, ami ellentételezze: a növekedés. A spanyol adósság becslése az idei évre 66 százalék, míg jövőre már 74 százalék lehet.

Ez még mindig elbírható teher, és abban igazuk van az elemzőknek, hogy ezek a számok köszönő viszonyban sincsenek a görög adatokkal. Ám mi lesz, ha ez a folyamat tartósan beáll, sőt akár emberöltőkre eltérhet a gazdasági növekedés? Mivel a bankszakemberek is látják ezt, egyre magasabb kamatokat szabnak ki az adott ország finanszírozására, figyelembe véve annak kockázati szintjét. Innen következik a saját farkába harapó kígyó esete: miközben az állam megszorító intézkedéseket hoz, hogy elkerülje a felsőléte véget, önmaga siettetni azt, megvonva a forrásokat gazdasága fejlesztésétől. A spanyol Zapatero szocialista kormánya bejelentette, hogy a következő három évben ötvenmilliárd eurót spórol meg, gyakorlatilag ezzel feladva minden intézkedést, amellyel második megválasztását elősegítette. 2013-ra a spanyol kabinet ígérete szerint a jelenlegi majd 12 százalékról három százalékra mérsékelik a költségvetési hiányt. Egyelőre nincs ember, aki ezt elhinné.

A kisebbik ibériai országnak, Portugáliának az összes külső adóssága 126 milliárd eurót tesz ki, ez az éves nemzeti össztermék 76,8 százaléka. Még ez sem elviselhetetlennek számító adósság, ám ha a gazdaság növekedésének kilátásait is hozzávesszük, 2013-ra kezelhetetlenné válik ez a kölcsöntömeg. „Mi nem vagyunk Athén” – kiabálták Lisszabonban a legutóbbi leminősítés hírére, ahol legalább arra büszkék lehetnek, hogy ezek a valós adatokat közöltek gazdaságuk állapotáról. Tehát Portugália, az eurózóna „leggyengébb láncszeme” is megszorításokat vezet be, a kérdés csak az, hogy ezt mennyire hajlandó elfogadni a lakosság.

Christine Lagarde francia gazdasági miniszter – aki a párizsi kormány egyik legnépszerűbb tagja – azt találta mondani az eurózóna vasárnapi görögmentő-döntéséről, hogy az valóságos „trambulinja” lehet az európai pénzügyi együttműködésnek. Csak szállunk, csak szállunk mindig magasabbra, aztán egyszer lepillantva észrevevesszük, hogy valaki elvitte a trambulint.

mno.hu/ Pósa Tibor

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyaláatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
